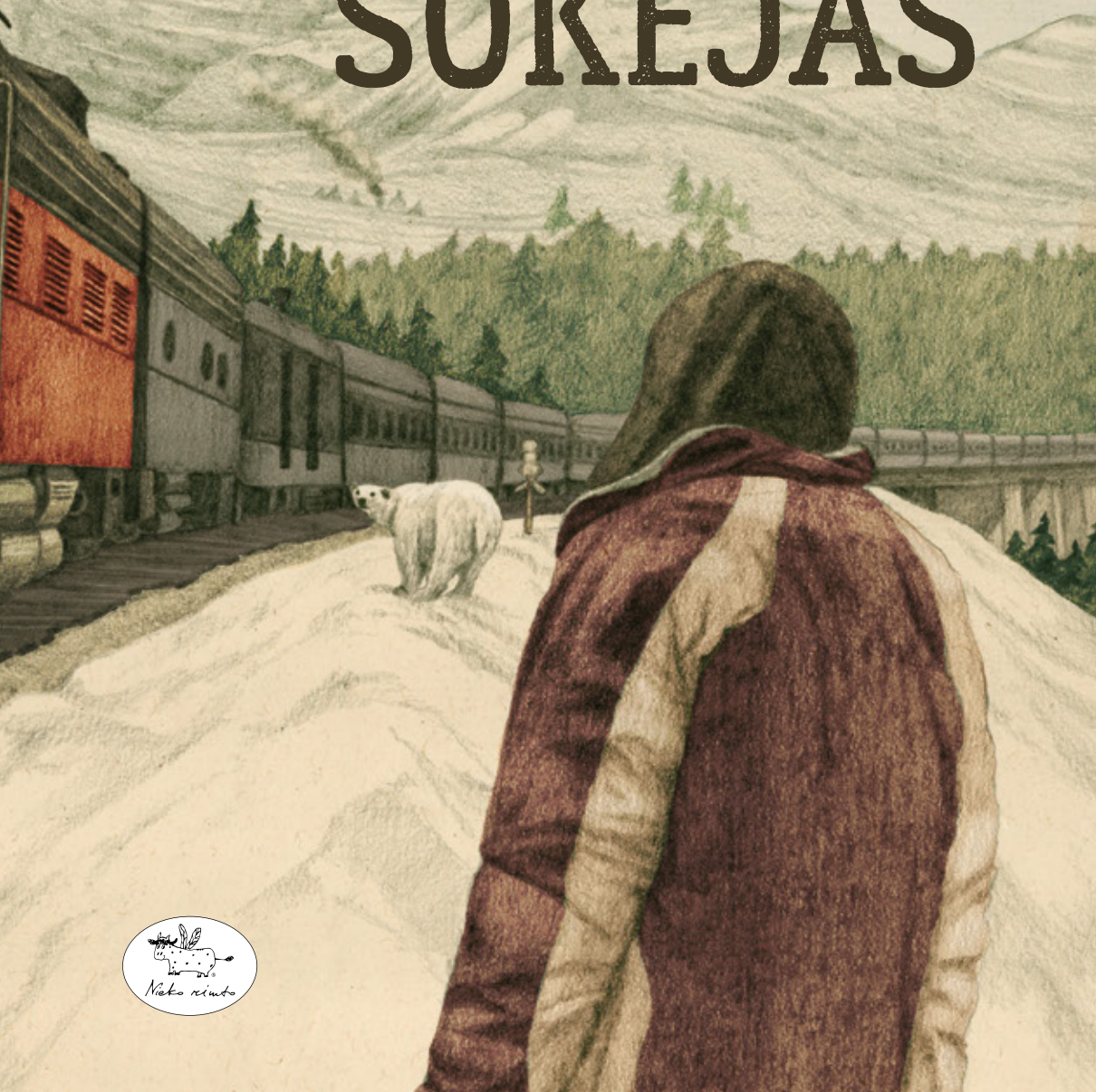

Antje Babendererde

SNIEGO ŠOKĖJAS

SNIEGO ŠOKĖJAS

Antje Babendererde
SCHNEETÄNZER
Arena Verlag GmbH,
Würzburg, 2019

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno
Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Antje Babendererde
© Viršelio iliustracija, Lena Klyukina
Pirmą kartą 2019 metais vokiečių kalba pavadinimu
Schneetänzer Vokietijoje išleido *Arena Verlag GmbH*.
Lietuvių kalba išleista susitarus su *Arena Verlag GmbH*,
Viurcburgas, Vokietija.
Visos teisės saugomos.
© Vertimas į lietuvių kalbą, Teodoras Četrauskas, 2020
© Leidykla „Nieko rimto“, 2020

ISBN 978-609-441-695-8

Antje Babendererde

SNIEGO ŠOKĖJAS

Iš vokiečių kalbos vertė
Teodoras Četrauskas

Vilnius
2020

Turinys

WHE-TIKO	9
1. BALTOJO LOKIO EKSPRESAS	11
2. MUSONIS	26
3. JUODAS LEDAS	46
4. VIDURYJE KAŽKO	56
5. ALKIS	70
6. DARBAS SU ADATA	78
7. DEMONAI	95
8. VIZIJOS	109
9. LOKIO ŠIRDIS	132
10. VILKO AKYS	144
11. DURYS Į PRAEITĮ	158
12. SNIEGO ŠOKĖJAS	171
13. GLUMINANTYS JAUSMAI	187
14. KRUVINAS SNIEGAS	202
15. KARTI PAMOKA	213
16. LEDINIS VANDUO	224
17. NUDEGIMO ŽYMĖS	235
18. SPRENDIMAS	246
19. TĖVO MEILĖ	259
20. BRIEDŽIŲ FAKTORIJOS SALA	280
21. AYKINASKIYAN	297
22. SAGABONAS	313
23. ISAKAS	335
24. KI-SA-KEE-TIN	348
25. WHE-TIKO	359
26. ILGI ŠEŠĖLIAI	370
27. ATISISVEIKINIMAS	382

*They tried to bury us
They didn't know
We were seeds.*

Meksikietiška patarlė

Whe-tiko

Baltas sniego sūkurys. Šalta, labai šalta. Aš einu, statau koją prieš koją. Mano žingsnius praryja šalta baltuma. Man skauda galvą, noriu šauktis pagalbos, tačiau iš burnos eina tik baltas garas, kuriame tirpsta snaigės.

Staiga išgirstu piktą šnarpštimą, sniegas ima girgždėti po kažkieno kojomis. Neatsigręždamas leidžiuosi bėgti. Šaltis bado plaučius, tie žingsniai artėja. Su nerimstančia širdimi bėgu tarp apsnigtų medžių, bet mano trumpos kojos vis giliau klimpsta į sniegą. Girdžiu, kaip persekiotojas braunasi laužydamas medžių šakas. Man nereikia atsigręžti, kad pamatyčiau, kas mane vejasi. Tai miško pabaisa. Siaubūnas ledine širdimi, pasigviešęs suėsti neklusnų vaiką.

Staiga mano kojos užkliūna už apsnigtos šakos, aš klupteliu ir išsitiesiu kiek ilgas. Šalta baltuma aplink, net mano burnoje. Iš paskutiniųjų traukiu į plaučius orą. Bet riksmas sustingsta gerklėje.

1. BALTOJO LOKIO EKSPRESAS

Giliai įkvėpęs pabudau iš slogaus sapno apie gauruotą pabaisą sniege. Žvilgsniu zigzagais apžvelgiau kambarį. Keturios baltos sienos vietoj žiemos miško. Ir jokių pabaisų. Tik kodėl tada man taip baisiai šalta?

Suskambo mobiliojo telefono žadintuvas. Keikdamasis ėmiau vaduotis iš baltos kaip sniegas paklodės, į kurią buvo įsipainiojusios rankos ir kojos. Stora vilnonė antklodė buvo nuslydusi ant žemės, todėl man buvo taip šalta su teniso marškinėliais ir boksininko kelnaitėmis.

Ant sienos priešais lovą kabėjo žiemos peizažo fotografija: juodos medžių viršūnės, dunksančios virš begalinės, neliestos sniego plynės. Dabar jau supratau, kur esu: viešbučio kambaryje Kokrine, Ontarijo valstijoje, kelyje į savo praeitį.

Buvo šiek tiek prieš aštuonias, po valandos mano traukinys turėjo išvykti į tolimą šiaurę. Aš kakau į Musonį, užkampį, į kurį nebuvo kelių. Iškėliau kojas iš lovos ir nušlepsėjau prie lango. Dangus buvo apniauktas storų debesų, gatvių pakraščiuose visur riogsojo purvini sniego kalnai. Tiesiai priešais viešbutį stovėjo maža vienabėgė Kokrino geležinkelio stotis. Iš Timinso buvo ką tik atvykęs autobusas ir nauji keleiviai geležinkelio aikštėje krovėsi gausybę bagažo. Tada aš suskubau atsidurti ten, tarp jų. Nusiprausiau po dušu, susidėjau daiktus ir išsiregistravau.

Skaitmeninis geležinkelio stoties pastato laikrodis rodė 15 laipsnių šalčio, ir tai taip toli šiaurėje balandžio viduryje, matyt, buvo normalu. Stoties restorane užsisakiau baltos kavos, dvi bandeles su sviestu ir marmeladu.

Ilgame perone prieš Baltojo Lokio ekspresui išvykstant į Musonį, esantį maždaug už trijų šimtų kilometrų, buvo labai gyva. Žmonės, panašūs į mane, į багаžo vagoną gabeno milžiniškus lagaminus ir lipniaja juosta apvyniotas kartonines dėžes, kur buvo sukrauta viskas: nuo rožinių vaikiškų dviračių, virtuvinės įrangos, milžiniškų paketų sauskelnių, kompiuterių ir stereoaparaturės iki gremėzdiškų dulkių siurblių ir kartoninių pieno pakų. Sutrikęs spoksojau į Musonio reklaminį lapelį. Nejau ten nėra prekybos centro?

Buvau labai įsižeidęs, pykau ant savo mamos ir nedaviau jai progos plačiau papasakoti apie tą atokią vietą ant Džeimso įlankos kranto prieš galvotrūkčiais išlėkdamas iš namų iki brandos atestato egzaminų likus mėnesiui. Kai paskui paskambinau jai iš Frankfurto oro uosto, ji paklausė, ar pasiėmiau ilgas apatines kelnes. Ir perspėjo, kad tarp medžiotojų bus sunku vegetariškai maitintis.

Paskui dar pridūrė:

– Jis tave nuvils, Jakobai.

Aš įlipau į vieną iš dviejų tamsiai mėlynų keleivinių vagonų su geltonu ir žaliu ženklu, vaizduojančiu skrendančią kanadinę žąsį, ir kaip visi kiti ėmiau ieškoti savo vietos. Viena didelė

indėnų šeima užėmė iškart kelis suolus, vaikai sugriuvo ant mėlynų suolų.

Bilietas į Musonį ir atgal Kokrine man kainavo šimtą dvidešimt Kanados dolerių. Kadangi kelionei iš viso buvau sukrapštęs beveik tūkstantį eurų, mano biudžetas staigiai mažėjo. Teta Sonja į mano sąskaitą dar pervedė šimtinę, tad būsimoms dviem savaitėms neliko nė dviejų šimtų eurų. Buvau tvirtai įsitikinęs, kad tėvas mane priglauš ir maitins, nes keturiolika metų nedavė nė cento.

Aš vėl užpykau ant motinos, kuri man metų metus melavo, bet ir ant savo neatsakingo tėvo, prieš keturiolika metų sugriovusio mūsų šeimą. Abu jie buvo kalti, kad iki šiol gyvenau po neteisingu ženkle. Ir kad dabar manyje tvyrojo visiška sumaištis.

Vagone vietos buvo rezervuotos. Mano biliete buvo parašyta, kad turiu sėdėti ant keturviečio suolo prie lango. Padėjęs striukę ir sportinį krepšį ant bagažui skirtos lentynos, patogiai įsitaisiau. Mėlyna dirbtinė oda, minkštos sėdynės ir daug vietos kojoms tose močiutės laikus menančiose vietose. Visai neblogai penkių valandų kelionei į pasaulio kraštą, kuris manęs laukė. Vėl prisiminiau reklaminį lapelį, matytą geležinkelio stotyje. *Come visit us and touch the edge of the Arctic.*

Nors traukinyje buvo maloniai šilta, nugara perėjo šiurpas. Kas tai – nuojauta?

Vagonas greitai prisipildė, tačiau kiti keleiviai nekreipė į mane dėmesio. Šeimos su mažais vaikais, kurie netvirtomis kojomis

lakstė tarp suolų. Vyrai su languotomis vilnonėmis striukėmis, moterys ir merginos, kurios juokdamosi plepėjo. Mano pyktį nugalėjo smalsumas, nes keista buvo būti tarp žmonių, kurie atrodė kaip aš: juodais kaip anglų plaukais, tamsiaodžiai, truputį įkypomis akimis. Senieji Kanados gyventojai, kurių protėviams ši šalis priklausė vieniems.

Kai kurie žmonės buvo iš mano *genties*. Teisybę apie savo kilmę sužinojau tik prieš kelias dienas ir dar nebuvo pripratęs prie minties, kad mano tėvas kilmės indėnas.

Mama man metų metus tvirtino, kad esu vienos nakties meilės vaisius. Su mano tėvu, studentu iš Pietų Azijos, vardu Gregas, ji, girdi, susipažinusi nakvynės namuose būdama aštuoniolikos per ilgą kelionę po Kanadą. Kai kitą rytą, iš vakaro prisirūkiusi marihuanos, atsibudo, jis jau buvo spėjęs parodyti kulnis. Toliau klausinėti buvo beprasmiška.

Kiek kartų ankstesniais metais stovėjau prieš veidrodį ir nežinojau, kas į mane iš jo žvelgia. Paauglys tamsia oda, pusiau vokiečių, pusiau... Aha, kas?

Skruostikauliai išsišovę, akys rudai žalios, pusmėnulio formos, o plaukai juodi kaip varno, ir aš sukau galvą, kas esu, – kokioje pasaulio dalyje gyvena ta antra mano pusė?

Kelioms dienoms praėjus po aštuonioliktojo gimtadienio, mano draugas Benas pasakė, kur reikia siųsti DNR mėginį ir pabandyti nusistatyti savo kilmę. Ir beveik privertė mane nepagailėti tam pinigų, bet klausimas staiga išsisprendė savaime ir aš galų gale gavau atsakymą, kodėl kartais sapnuoju anglų kalba.

Todėl, kad tai *mano tėvo kalba*.

Pasaulis man apvirto aukštyn kojomis, aš labai supykau ir sutrikau, bet kartu pagavo jaudinantis smalsumas. Tad mano tėvas visai ne šmėkla. Jis turi vardą ir pavardę: tai Gregas Čiču. Ir esama vietovės, kur aš anksčiau gyvenau, tai Musonis.

Neaiškaus amžiaus indėnė atsisėdo priešais mane. Ji pasisveikino maloniai šypsodamasi ir įknibo į savo išmanųjį telefoną. Lygiai devintą valandą dyzelinis lokomotyvas skardžiai sušvilpė. Ir Baltojo Lokio ekspresas pajudėjo.

Viduje virte viriau. Nekantravau pamatyti savo tėvą. Vis įsivaizdavau apstulbusį Grego Čiču veidą, kai staiga išdygsiu priešais jį – po šitiek metų, kai net nežinojau, kaip jis atrodo. Ar jo tokios pat akys, tokie pat plaukai, skruostikauliai? Kai paprašiau mamos parodyti jo nuotrauką, ji apsipylė ašaromis ir pasakė visas nuotraukas sunaikinusi. Bet aš nepatikėjau.

Kad ir kaip ten būtų, mano kri indėnas tėvas nežinojo, kad važiuoju pas jį. Bet aš išsiaiškinau, kad jis vis dar gyvena Musonyje. Ir šansų jį ten rasti, turint omeny, kad ta gyvenvietė palyginti maža, buvo daug.

Aš paėmiau savo išmanųjį telefoną, atsidariau *Vikipediją* ir nežinia kelintą kartą perskaičiau, ką tas žinynas duoda apie mane dominančią vietą: Musonis, gyvenvietė Kanados Šiaurės Ontarijo provincijoje, gyventojų apie 1 700. 1903 metais įkurta kaip prancūzų kailių prekybos firmos *Revilon Freres* atramos

punktas konkuruojant su Hadsono įlankos kompanija. Čia yra dvi mokyklos ir Šiaurės koledžo filialas. Šiaurinis prekybos centras ir kelios smulkios parduotuvės. 80 procentų gyventojų sudaro vietiniai kri genties indėnai. Musonio gyvenvietė įsikūrusi ant maždaug 80 kilometrų ilgio Briedžių upės, netoliese įtekančios į Džeimso įlanką, kranto. Vienoje iš daugelio jos deltos salų yra Briedžių faktorija, kri indėnų rezervatas, anksčiau senas Hadsono įlankos kompanijos atramos punktas.

Tą užkampį, kuriame buvau praleidęs pirmuosius ketverius savo gyvenimo metus, galima pasiekti tik Baltojo Lokio ekspre-su ir nedideliu lėktuvu. Pastarasis faktas niekaip netilpo mano galvoje, nes aš ničnieko neprisiminiau.

Kai prieš penkias dienas su krauju apkepusia lūpa ir visiškai sutrikęs pasirodžiau Hanau mieste pas tetą Sonją, ji šiek tiek padvejojusi pagaliau sutiko pasakyti mano tėvo, kri genties indėno, adresą ir telefono numerį. Be to, davė man mažą dėžutę su amuletu, kuris po keliais darbužių sluoksniais dabar šildė man krūtinę. Tai buvo plokščia kaulinė vilko figūrėlė ant šikšninės virvutės, kurią aš, matyt, turėjau ant kaklo tada, kai su mama visam laikui grįžau į Vokietiją.

Sonja Peters buvo savotiška mano krikšto močia. Jos su mano mama buvo užaugusios Eizenache ir pažįstamos nuo pirmos klasės. Kadaisė buvo geriausios draugės, neperskiriamos, o dabar susiskambina vieną arba du kartus per metus. Sonjos atšalimas buvo susijęs su mano tėvo ir mamos melais.

– Kristinė norėjo, kad aš tą pakabutį išmesčiau, – pasakė man Sonja, – bet man neleido širdis, nes tai vienintelis daiktas, tau likęs nuo tėvo.

Prikišau jai, kad ji man taip pat melavo, kaip ir mama, bet Sonja atsakė, kad kartą ji jau buvo įsikišusi į mano mamos reikalus ir paskui turėjusi prisiekti, kad daugiau to nedarys. Nei mano mama, nei Sonja nežinojo, ar Gregas (buvau nutaręs taip vadinti savo tėvą) dar tebegyvena Musonyje, ar jis išvis dar gyvas. Keliolika kartų pabandęs jam paskambinti sumečiau, kad reikėtų kreiptis į Musonio bendruomenės valdybą, tad taip ir padariau. Ir ten sužinojau, kad Gregas Čiču šiuo metu yra išvykęs į savo medžioklės buveinę miške, tačiau netrukus turėtų grįžti.

Sonja dirbo dispečere Frankfurto oro uoste, tad su jos pagalba gavau įkandamą bilietą tiesioginiam skrydžiui į Torontą ir toliau į Timinsą. Užsiregistravau ir vakar, Verbų sekmadienį, išskridau į Kanadą susitikti su savo tėvu.

Nors traukinys šliaužė gan lėtai, į dykrą perėjo stebėtinai staigiai. Tarpais bėgiai dar driekėsi žvyruota trasa, tačiau netrukus abiejose pusėse pasimatė neūžaugos pušys. Savo dykrą kanadiečiai vadina bušu. Atrodė, lyg būtume peržengę nematomą ribą.

Prispaudžiau kaktą prie lango stiklo. Į galvą lindo klausimai, kitokie negu per praėjusius keturiolika metų.

Ar aš tikrai rasiu savo tėvą? Ar jis manęs pasigedo per tuos praėjusius metus, ar išvis kada nors pagalvojo apie mane? Ir kodėl niekada nebandė užmegzti su manim ryšio?

Jei būčiau žinojęs, kad jo esama, niekada nebūčiau sutikęs, kad Štefanas mane įsisūnytų. Aš nejučia pasičiupinėjau tą vietą, kur Štefanas buvo man prakirtęs lūpą savo žiedu su antspaudu.

– Galbūt jis jau seniai pakratė kojas nuo lakimo, tas tavo tėvas indėnas, – pasakė man tas šūdžius.

Kai mama parsitempė į namus Štefaną, mes buvome kaip tik persikėlę į šeštą vietą per dešimt metų (dabar aš jau nutuokiau kodėl), kaskart vis kitame mieste, ir gyvenome stambiaplokščiame name Jenos priemiestyje Vincerloje. Man tada buvo keturiolika ir aš maniau, kad jis vieną dieną dings, kaip ir kiti tokie erzaciniai tėvai prieš jį. Bet Štefanas Bergeris buvo atkaklus. Jis buvo našlys ir turėjo nedidelį sūnų Joną. Jam reikėjo motinos, o mano mamai reikėjo ko nors, kas savo mažomis rankutėmis ją apkabintų, nes aš jau kuris laikas to nebedariau.

Priešingai nei kiti tipai, Štefanas buvo solidus ir gerai uždirbo šerdamas kiaules. Taigi jie susituokė ir mes persikėlėme gyventi į Štefano itališko stiliaus vilą miesto pakraštyje. Baltos kolonos, akmeniniai liūtai ir taip toliau.

Štefanas sutiko mane įsisūnyti, o mama to būtinai norėjo. Tuo metu man, matyt, buvo aptemęs protas, nes mintis turėti konkretų tėvą atrodė gan viliojanti.

Aš juk negalėjau žinoti, ką tas konkretumas reiškia, nes Štefano kiaulių penėjimu Rodendorfe susidomėjau tikrai po metų per mokyklinį projektą. Tačiau tada tarp mūsų jau seniai buvo perbėgusi juoda katė. Aš nebegalėjau pakęsti savo patėvio, o jis

seniai manimi nebesidomėjo. Štefanas mane buvo nurašęs. Jis šaipėsi iš mūsų grupės ir mano bandymų mušti būgnus. Laikė mane visišku netikėliu, ilgaplaukiu maištautoju, vaizduojančiu roko žvaigždę ir niekada nieko rimto nepasiekiančiu.

Mano patėvį domino tik mano brandos egzaminai. Nes po jų turėjau netrukus palikti namus kartu su savo būgnais ir stiprintuvu rūsyje. Nes tada jis atsikratys manęs, to vaikiščio, kuris iš pat pradžių buvo jam svetimas. Aš jam trukdžiau. Štefanas niekada nebandė rasti su manimi bendros kalbos, aš tai supratau ir neturėjau jokių iliuzijų.

O man būtų visai patikę turėti šiek tiek rimtesnę šeimą. Mat beveik nežinojau, kas tai yra. Mama buvo vienturtė, o mano seneliai seniai po žeme. Jie žuvo per autobuso avariją Turkijoje, kai buvau vienu. Tad jau seniai pasaulyje buvome tik mudu su mama ir ta mįslinga skylė mano viduje, kurioje skandindavau viską, kas turėjo ką nors bendra su mano neegzistuojančiu tėvu.

Aišku, kad pasigedau savo gyvenime tėvo. Tokio, su kuriuo užsiimčiau visokiais vyriškais darbais ir galėčiau pasikalbėti apie tą mįslingą merginų pasaulį. Bet ant to Pietryčių azijiečio niekada nepykau, nes jis galbūt net nenutuokė, kad aš išvis egzistuoju.

O čia viskas buvo kitaip. Gregas Čiču ir mano mama buvo kaip pridera susituokę, taigi aš nebuvo banalaus vienos nakties nuotykio vaisius ir turėjau *tikrą* tėvą, tokį, kuris mane laikė ant rankų ir keitė man vystyklus. Kuris mane kadaise mylėjo. Taip tiesiog turėjo būti, antraip aš nesėdėčiau šiame traukinyje.

Aštuoniolikmečiui Jakobui reikėtų ruoštis abitūros egzaminams, tačiau po konflikto su mama ir patėviu jis nusprendžia per Velykų atostogas nukeliauti į Kanados šiaurę ir pagaliau susipažinti su kri genties indėnu tėvu, apie kurį iki šiol nieko nežinojo. Jakobas, norėdamas atrasti savo šaknis, gauna nepalyginamai daugiau – jo laukia ne tik akistata su iki šiol nepažinta tėvo kultūra, bet ir mirtini pavojai laukiniuose tyruose bei nauji jausmai.

Vokiečių rašytoja Antje Babendererde (g. 1963 m.) – dar ir mokytoja bei terapeutė. Autorė itin domisi Šiaurės Amerikos indėnų kultūra, tai nuolat pasikartojanti tema jos kūriniuose. Lietuvių skaitytojams A. Babendererde pažįstama iš knygų „Indigo vasara“, „Nematoma mėnulio pusė“ ir „Laumžirgių vasara“. Jos romanai su malonumu skaitomi ne tik vokiečių, bet ir prancūzų, čekų, vengrų kalbomis.

Redaktorė Giedrė Kmitienė

Korektorė Eglė Devižytė

Maketavo Miglė Dilytė

Tiražas 2500 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

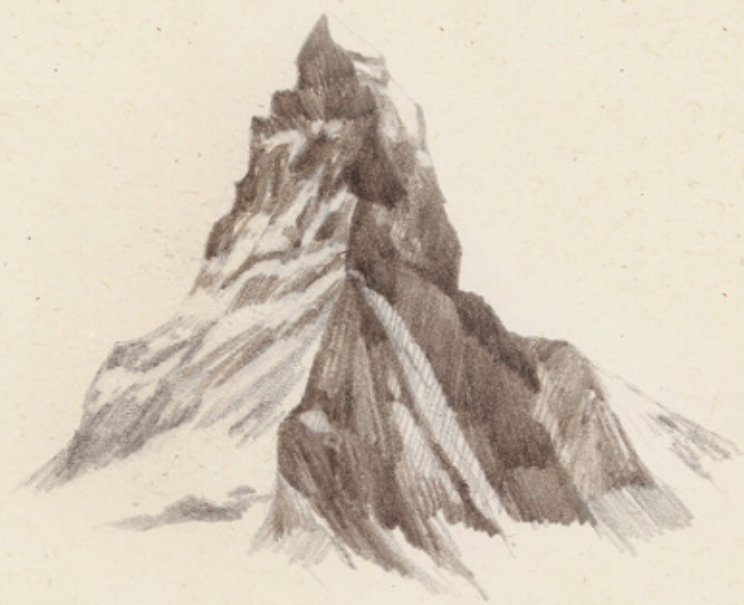
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Niršdamas ir nusivylęs savo motina Jakobas išvyksta į Šiaurės Kanadą. Ledo ir sniego dykynėje jis nori rasti savo tėvą, apie kurį motina jam visą gyvenimą melavo. Ir vos lieka gyvas užpultas ir sunkiai sužeistas lokio.

Tačiau vaikinui su vilko širdim pasiseka: vidur laukinių nežabotų tyrų, kur dangus ir horizontas susilieja į begalinę baltumą, jis sutinka Kimę. Jai, kaip ir jam, gresia būti palaužtai likimo. Bet ar gali skausmas kada nors virsti meile?

Išgyvenimo nuotykis šiaurės Kanados sniegynuose ir išpūdinga meilės istorija vienu metu – meistriškas pripažintos autorės romanas paaugliams.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-695-8

9 786094 416958